

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра менеджменту

06-08-353М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення та проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Управління проектами» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрохімія і ґрунтознавство» та освітньо-науковою програмою «Агрохімія і ґрунтознавство» спеціальності 201 «Агрономія» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною радою
з якості ННІ агроєкології та землеустрою
Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до самостійного вивчення та проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Управління проектами» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрохімія і ґрунтознавство» та освітньо-науковою програмою «Агрохімія і ґрунтознавство» спеціальності 201 «Агрономія» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Фроленкова Н. А. – Рівне : НУВГП, 2023. – 29 с.

Укладач: Фроленкова Н. А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту.

Відповідальний за випуск: Кожушко Л. Ф., завідувач кафедри менеджменту.

Керівники груп забезпечення спеціальності

Олійник О. О.
Фурманець О. А.

© Н. А. Фроленкова, 2023
© НУВГП, 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	26
3. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ (для освітньо-наукової програми)	26
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	28

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практично будь-яка сфера та будь-який бізнес у світі та Україні зокрема - проектно-орієнтований. Все більше компаній орієнтуються на створення принципово нових товарів чи послуг, досягнення нових результатів. Проектами називають вже не набір технічної документації та кошторисів (як це було раніше), а серйозні заходи, які націлені на реалізацію окремих цілей компанії.

Отже, від уміння реалізувати проект у компанії сьогодні в більшій мірі залежить успіх всього підприємства. А у зв'язку з цим управління проектами стає актуальною і важливою темою для менеджерів будь-якої ланки.

Проектне управління дозволяє отримати результати необхідної якості, що задовольняють потреби заради яких було зроблено проект; дотриматися термінів отримання результатів, у тому числі синхронізації із залежними від проекту роботами організації; ефективно управляти ресурсами – фінансовими, матеріальними та трудовими.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння знань та придбання навичок, необхідних для впровадження сучасного управлінського мислення, ефективного планування та організації виконання проекту в умовах ризику, невизначеності та обмеженості ресурсів та з використанням сучасних інноваційних та інформаційних технологій.

Основними завданнями курсу є: забезпечити засвоєння основних теоретичних, методичних та організаційних основ проектного менеджменту; оволодіти методами управління проектами на всіх фазах життєвого циклу проекту; виробити вміння застосовувати інструменти методології управління проектами.

У результаті вивчення дисципліни та виконання практичних завдань студенти набудуть **наступних компетенцій**:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Програмні результати навчання за освітньою програмою:

ПРН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

ПРН9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

ПРН11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

ПРН12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни студентами повинно починатись з ознайомлення з методичними вказівками. При цьому необхідно опрацювати рекомендовану літературу. Теми дисципліни необхідно вивчати у тій послідовності, яка передбачена програмою. З метою самоперевірки потрібно відповісти на запитання, розміщені в кінці кожної теми.

Тема 1. Сутність та роль управління проектами в сучасних організаціях.

Зміст теми. Історія та перспективи розвитку управління проектами. Сутність проекту. Класифікація проектів. Основні характеристики проекту, які відрізняють його від інших видів робіт, які виконуються в організаціях. Управління проектами як наука та практика. Етапи управління проектами. Життєвий цикл проекту. Сутність системи управління проектами, її елементи. Функції та процеси проектного менеджменту.

Основні положення.

Проект - це обмежена за часом цілеспрямована зміна окремої системи з спочатку чітко визначеними цілями, досягнення яких визначає завершення проекту, із встановленими вимогами до термінів, результатів, ризику, рамок витрачання коштів та ресурсів та до організаційної структури.

Загалом цілі проекту – це певний результат, до якого потрібно прийти при виконанні проекту. Цілі проекту впливають на кожне прийняте рішення у циклі роботи над проектом, тому так важливо чітко їх сформулювати із самого початку.

В основі будь-якого проекту має бути ідея. Щоб втілити цю ідею в реальність, необхідно витратити певні ресурси, у тому числі фінансові кошти, і довести, що можна зробити за допомогою цих коштів у певний період часу та за яких умов.

Основні характеристики проектів:

- Тимчасова природа проектів
- Наявність чітко встановленої мети і визначеного результату;
- Визначена тривалість виконання, з точкою початку і завершення
- Особливі вимоги щодо ресурсів, витрат і якості виконання роботи

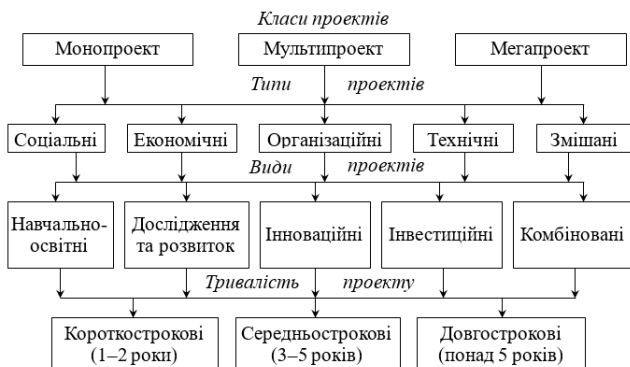

Рис. 1. Класифікація проектів

Управління проектами (або проектний менеджмент) допомагає швидко та ефективно досягати заданих цілей. Крім того, у процесі цього формується ціла система комплексів, які можуть бути задіяні для загальних цілей компанії та розробляється схема грамотного розподілу ресурсів.

У життєвому циклі проекту виділяють п'ять етапів управління проектом: ініціація, планування, виконання, моніторинг та завершення. Працюючи над складними проектами команда може орієнтуватися ці етапи як у дорожню карту.

Рис. 2. Життєвий цикл проекту

Питання для самоперевірки знань.

1. Що означає поняття "проект"?
2. Що означає управління проектами?
3. Типи проектів.
4. Поняття життєвого циклу проекту.
5. Основні фази життєвого циклу проекту.

Тема 2. Ініціація та формування концепції проекту.

Зміст. Концепція проекту, її роль та складові. Основні документи етапу ініціації проекту. Зацікавлені сторони проекту. Місія та цілі проекту. Стратегія проекту.

Основні положення.

Концепція проекту - це документ, в якому описані основні цілі та завдання проекту та способи їх досягнення. У концепції одночасно закладаються цінність продукту та способи реалізації цієї цінності. Розробка концепції проекту включає: визначення цілей і завдань проекту, проведення дослідження щодо можливості успішної реалізації проекту (наявність попиту,

ресурсів), визначення основних характеристик проекту (терміни, вартість, якість, ризики, команда).

Концепція проекту має містити загальне бачення проекту, обмеження та припущення у проекті, стратегію реалізації та дорожню карту дій з кількома варіантами розвитку.

Рис. 3. Елементи концепції проекту

Стейкхолдери – це особи та організації, які безпосередньо працюють над проектом, можуть користуватися результатами роботи та впливають на них. Щоб проект був успішним, усі ці люди та організації мають працювати як єдиний організм.

Внутрішні — ті, хто має пряме відношення до проекту та бере участь у ньому. До таких стейкхолдерів належать співробітники, власники компанії, директори та інші. Зовнішні — ті, хто може вплинути на результативність роботи, але не має прямого відношення до неї.

<i>Ініціатор</i>	<i>Замовник</i>	<i>Інвестор</i>
<i>Керівник проекту</i>	<i>Команда проекту</i>	<i>Контрактор, субконтрактор</i>
<i>Виконавець робіт</i>	<i>Постачальник</i>	<i>Органи влади</i>
<i>Громада</i>	<i>Споживач результатів проекту</i>	<i>Інші учасники</i>

Рис. 4. Стейкхолдери проекту

Реєстр зацікавлених осіб – документ, який містить опис усіх зацікавлених сторін проекту.

Місія – це генеральна мета проекту, чітко виражена причина його існування. Вона деталізує статус проекту, забезпечує орієнтири визначення цілей наступних рівнів, і навіть стратегій різних організаційних рівнях. Говорять також, що місія – це головне завдання проекту з погляду його майбутніх основних послуг чи виробів, його найважливіших ринків та переважних технологій.

Стратегія проекту - центральна ланка у виробленні напрямів дій з метою одержання зазначених місією та системою цілей результатів проекту. Підготовку стратегії проекту можна умовно поділити на три послідовні процедури:

- 1) стратегічний аналіз;
- 2) розробка та вибір стратегії;
- 3) реалізація стратегії.

Стратегічний аналіз починається з аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища (SWOT-аналіз).

Питання для самоперевірки знань.

1. Як розробляється концепція проекту?
2. Як формується ідея проекту?

3. Як визначаються цілі та завдання проекту?
4. Що таке концепція проекту?
5. Що включає концепція проекту?
6. Що таке місія та стратегія проекту?

Тема 3. Планування і розробка проекту.

Зміст. Поняття «планування проекту» та основна мета планування. Основні та допоміжні процеси планування. План проекту. Управління змістом проекту. Загальна характеристика та значення структуризації проекту. Основні завдання структуризації проекту. Створення ієрархічної структури робіт проекту. Кодування проекту і його складових. СТР – словник.

Основні положення. Планування проекту (Project Planning) – безперервний процес визначення найкращого способу дій задля досягнення поставленої мети проекту з урахуванням складної обстановки. Планування є найважливішим процесом управління проектом, визначальним у часі всю діяльність із реалізації проекту. Це процес визначення завдань та розміщення їх пріоритетів, розподілу витрат, обсягу та графіка робіт. Цей процес необхідний для виконання проекту у встановлений термін та в рамках бюджету.

Завдання планування:

- постановка бажаних результатів
- необхідний обсяг та склад робіт
- складання бюджету та графіка виконання етапів
- план ресурсного забезпечення проекту
- оцінка ризиків та варіанти їх скорочення
- уточнення порядку взаємодії учасників
- визначення процедур управління
- узгодження та затвердження плану

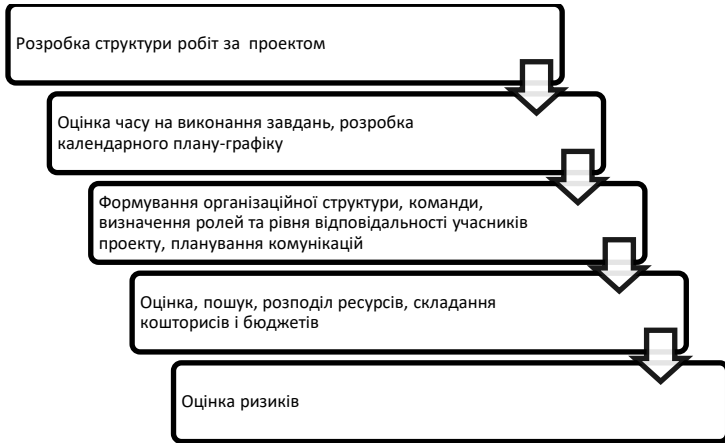

Рис. 5. Планування проекту

Управління змістом – процес моніторингу статусу проекту та змісту продукту, а також управління змінами базового плану змісту. Збір вимог – процес визначення та документування вимог заінтересованих сторін проекту задля досягнення цілей проекту. Це процес моніторингу статусу проекту та змісту продукту, а також управління змінами базового плану щодо змісту

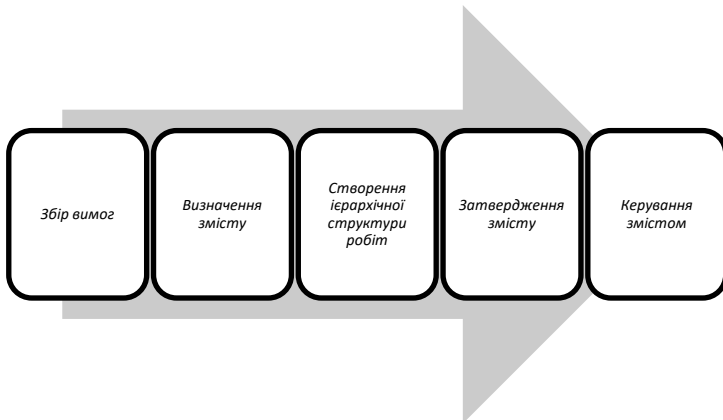

Рис. 6. Управління змістом проекту

Щоб проектом управляти, його слід розбити на ієрархічні складові.

У термінах управління проектами структура проекту є «дерево» орієнтованих продукт компонентів, представлених устаткуванням, роботами, послугами та інформацією, отриманими в результаті реалізації проекту. Говорять також, що структура проекту — це організація зв'язків та відносин між її елементами.

Загалом структурами проекту називаються ієрархічні декомпозиції проекту на складові (елементи, модулі), необхідні та достатні для ефективного здійснення процесу управління проектом на користь різних учасників проекту.

Метою структурної схеми організації є визначення складу та розподіл обов'язків виконавців для робіт, що входять до структури розбиття робіт. Склад та порядок реалізації робіт багато в чому визначають форму організаційної структури, що створюється для досягнення цілей проекту.

Структуризація проекту допомагає менеджеру наділити учасників проекту відповідальністю виконання конкретних технічних завдань. Вона також дає змогу створити просту систему відстеження ходу реалізації проекту.

Принципи формування рівнів WBS:

- за продуктами або субпроектами;
- за фазами проекту (планування — реалізація — звершення);
- за місцем виконання робіт;
- за учасниками.

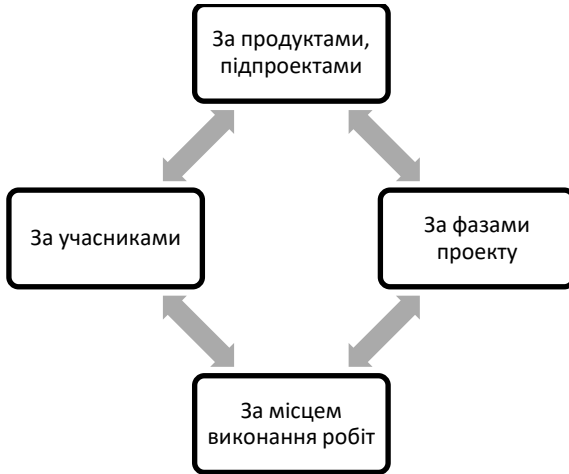

Рис. 7. Принципи структуризації робіт

Питання для самоперевірки знань.

1. Які складові системи планування проекту?
2. Яка сутність поняття «планування проекту»?
3. Яка основна мета планування змісту проекту?
4. Які є основні та допоміжні процеси планування?
5. Які принципи планування проектів?
6. Що таке ієрархічна структура робіт?

Тема 4. Управління термінами реалізації проекту та вартістю проекту.

Зміст. Функція управління часом, основні процеси управління часом. Оцінка тривалості робіт за проектом та складання розкладу проекту. Ресурсне планування. Управління вартістю проекту. Мета планування витрат проекту. Класифікація проектних витрат. Поняття собівартості проектних робіт. Складання кошторису та бюджету проекту. Фандрейзинг проекту.

Загальні положення. Управління термінами проекту – це дії, що здійснюються керівникам і топ-менеджерам, що включають розробку плану робіт, формування календарного графіка виконання його пунктів та моніторинг його дотримання.

Управління термінами проекту включає процеси, що забезпечують своєчасне виконання плану проекту.

Входами процесу управління термінами проекту є контракт, WBS та опис проекту. Основним результируючим документом (виходом) бізнес-процесу є тимчасовий план-графік проекту (базовий план проекту).

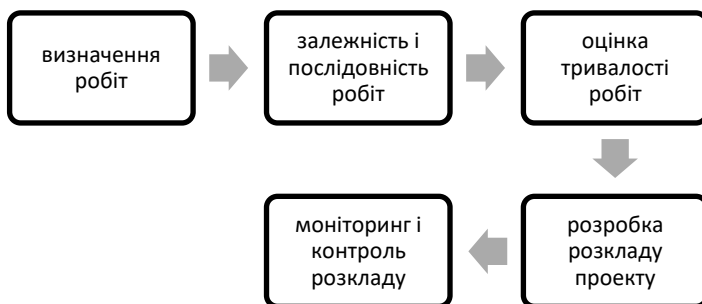

Рис. 8. Управління часом проекту

Управління термінами при реалізації проекту

Планування діяльності;

Визначення переліку основних операцій;

Визначення послідовності та поетапності операцій;

Оцінка тривалості операцій;

Оцінка ресурсів операцій;

Розробка особливого розкладу;

Контроль за дотриманням розкладу.

Управління вартістю проекту — одна з областей знань, яка допомагає зрозуміти, скільки коштів потрібно для запуску проекту. Включає процеси, що забезпечують виконання і завершення проекту в рамках затвердженого бюджету.

Процеси у цій галузі знань допомагають:

Визначити прогнозовану вартість окремих робіт та всього проекту.

Сформувати уявлення зацікавлених осіб про необхідні фінансові ресурси.

Зрозуміти, як краще розподілити кошти у проекті.

Уникнути зайвих витрат та змін у затвердженому базовому бюджеті.

Усі процеси управління вартістю проекту, крім контролю, команда виконує етапі планування.

Рис. 9 Управління вартістю проекту

В управлінні проектами розглядаються наступні види ресурсів:

- Трудові ресурси.
- Матеріально-технічні ресурси.
- Фінансові ресурси
- Ресурси часу.
- Інформаційні ресурси.
- Технологічні ресурси.
- Знання і досвід.
- Природні ресурси .

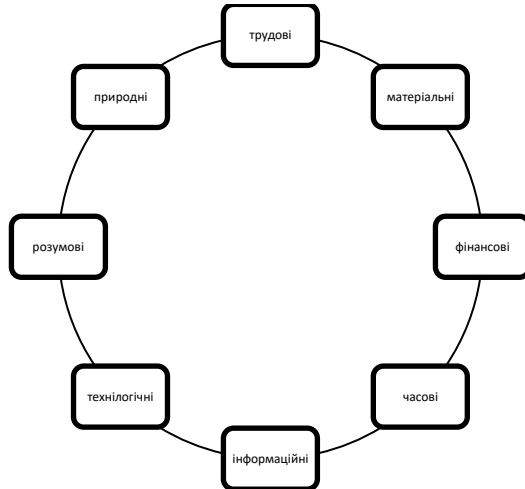

Рис. 10. Види ресурсів

Рис. 11. Планування ресурсів

Кошторис — документ, що містить список майбутніх витрат та необхідних ресурсів. Вона розподілена за статтями витрат і доходів та відповідає на запитання: «Скільки і для чого потрібно витратити кошти».

Бюджет — кошторис, розподілений за періодами часу. Він допомагає ще й зрозуміти, коли потрібно здійснити платіж. Щоб скласти бюджет, кошторис накладають на вісь часу та розподіляють витрати за часом.

Базовий план за вартістю – це розподілений у часі сумарний вихідний грошовий потік проекту, який використовують для вимірювання та моніторингу виконання вартості. Щоб розробити, потрібно скласти всі оціночні витрати протягом певного періоду часу. Завдяки такому плану можна побачити значення витрат і термін, коли вони мають виникнути, за умови, що команда дотримується певного порядку виконання робіт. Найчастіше календарний план та бюджет формують спільно.

Питання для самоперевірки знань.

1. Як планується послідовність робіт?
2. Сутність сіткового та календарного планування.
3. Оцінювання тривалості робіт (проекту).
4. Яка мета планування витрат проекту?
5. Класифікація проектних витрат.
6. Поняття «бюджет проекту», «бюджетування».
7. Що передбачає планування ресурсів проекту?
8. Які є основні типи ресурсів?

Тема 5. Управління людськими ресурсами та комунікаціями проекту

Зміст. Поняття організаційної структури та її значення. Загальні принципи та послідовність побудови організаційних структур управління проектами. Особливості планування людських ресурсів. Поняття та основні характеристики команди проекту, підходи до її формування. Фактори формування та розвитку команди проекту. Основні підходи до формування команди. Підбір та оцінка персоналу проекту. Управління командою проекту. Розроблення плану управління персоналом. Процеси набору та розвитку команди проекту. Функція управління комунікаціями проекту. Управління комунікаціями з зацікавленими сторонами проекту. Планування комунікацій. Процес розповсюдження інформації.

Основні положення. Управління людськими ресурсами проекту (Project Human Resource Management) – розділ управління проектами, що включає процеси, необхідні для найефективнішого використання залученого до проекту персоналу. Включає процеси організації, управління та керівництва командою проекту.

Організаційна структура проекту – це тимчасова організаційна структура, створена для підвищення якості управління та взаємодії у проекті шляхом визначення та візуалізації процесів взаємодії як між внутрішніми, так і із зовнішніми учасниками проекту

Для управління проектами застосовуються такі типи організаційних структур: функціональні організаційні структури; проектно-цільові організаційні структури; матричні організаційні структури; дивізійні структури; змішані (гібридні) організаційні структури.

Команда проекту – це група фахівців, яких об'єднує робота над спільними цілями та завданнями, наприклад, запуск продукту або його нової версії. Кожен член команди має мотивацію працювати над проектом разом з рештою і досягати результатів.

Розвиток команди проекту відбувається у чотири етапи: формування, притирання, нормалізація, функціонування. На етапі формування відбувається визначення членів команди та запровадження їх у проект. Як правило, сформована група - це ще команда, здатна ефективно вирішувати завдання проекту.

Управління комунікаціями у проекті — це збирання, створення та розповсюдження інформації між людьми, задіяними у проекті. Правила таких комунікацій мають бути визначені заздалегідь. Що далі станеться з інформацією, залежить від ситуації: учасники можуть прийняти її до відома або відреагувати.

Управління комунікаціями проекту традиційно складається з трьох процесів: планування комунікацій проекту, виконання запланованого та контроль за тим, що все йде за планом.

Питання для самоперевірки знань.

1. В чому суть управління людськими ресурсами проекту?
2. Які бувають організаційні структури?
3. Що таке команда проекту?
4. Що таке комунікації в проекті?
5. Що таке комунікаційна стратегія проекту?

Тема 6. Управління якістю ризиками проекту.

Зміст. Сучасна концепція управління якістю. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту. Основні принципи. Планування якості проекту. Забезпечення якості проекту. Процес контролю якості проекту. Поняття ризику та невизначеності в проекті. Класифікація ризиків проекту. Методи оцінки ризику. Управління ризиками проекту.

Основні положення. Управління якістю (в рамках управління проектом) - це система методів, засобів та видів діяльності, спрямованих на виконання вимог учасників проекту до якості самого проекту та його продукції.

В цю діяльність зазвичай включають розробку політики та цілей у сфері якості, планування якості, управління якістю, забезпечення та покращення якості.

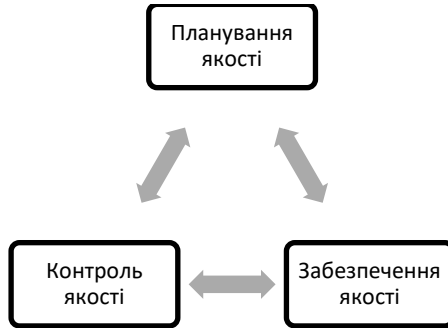

Рис. 12. Складові системи якості проектів

Загальна концепція якості проекту відноситься до виконання завдань, спрямованих на отримання результату проекту, що відповідає узгодженим із замовником специфікаціям або технічному завданню, у встановлені терміни та бюджет.

Управління ризиками у проекті — це процес пошуку, оцінки та запобігання потенційним проблемам. Цей процес регулярний, превентивних дій на старті проекту недостатньо. Управління ризиками не лише знижує вплив негативних ситуацій на проект. Воно звільняє ресурси: матеріальні, трудові.

Ризик проекту – це невизначена подія чи умова, яка позитивно чи негативно впливає на цілі проекту.

Мета управління ризиками проекту – підвищення ймовірності виникнення та впливу сприятливих подій та зниження ймовірності виникнення та впливу несприятливих для проекту подій.

Рис. 13. Класифікація ризиків

РМВОК рекомендує керувати ризиками у 4 етапи:

Ідентифікація. Виявити ризики, які можуть стати на заваді цілям проекту.

Аналіз. Визначити, які з виявлених ризиків найнебезпечніші.

Планування. Спланувати найнебезпечніші ризики.

Моніторинг та контроль. Підтримувати план проекту та список ризиків у актуальному стані.

Питання для самоперевірки знань.

1. Поняття ризику та невизначеності.
2. Яка є класифікація проектних ризиків?
3. Управління ризиками як підсистема управління проектом.
4. Якісний та кількісний аналіз проектних ризиків.
5. Які є основні методи аналізу ризиків?
6. Які є методи зниження ризиків проектів?

7. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту.
8. Які основні принципи управління якістю проекту?
9. Поняття норми і стандартів.

Тема 7. Реалізація проекту. Моніторинг і контроль проекту. Завершення проекту.

Зміст. Керівництво та управління виконанням проекту. Управління закупівлями і контрактами в проекті. Планування закупівель і поставок. Здійснення закупівель. Процеси управління закупівлями та закриття контрактів Моніторинг та управління роботами проекту. Завдання контролю за виконанням проекту. Методи контролю. Вимірювання і аналіз показників виконання проекту. Загальне управління змінами. Завершення проекту або фази

Загальні положення. Управління реалізацією проекту – це виконання дій, описаних у плані проекту, вкладених у досягнення цілей проекту.

Моніторинг та контроль проекту є безперервним процесом спостереження, регулювання та аналізу прогресу проекту, що необхідно для досягнення мети проекту у визначені у плані терміни.

Процес моніторингу та контролю над роботами проекту включає:

- Порівняння поточного статусу по проектним роботам із запланованим

- Виявлення областей, які потребують запобіжних дій (із занесенням цих необхідних додаткових дій у план)

- Робота з ризиками, оновлення реєстру ризиків, контроль заходів реагування на ризики

- Ведення інформаційної бази проекту – її оновлення по всіх продуктах проекту

- Надання інформації для створення звітності

Оновлення інформації про витрати та розклад проекту
Робота із змінами – їх розгляд, затвердження та
включення до плану проекту додаткових дій

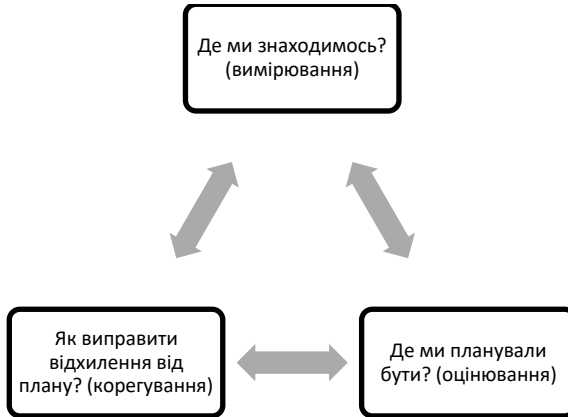

Рис. 14. Цикл моніторингу і контролю

Управління закупівлями – це процес отримання матеріалів та послуг, необхідних для виконання проекту. У цей процес входить управління процесом торгів щодо укладання договору, управління процесом торгів на замовлення на закупівлю, обробка рахунків-фактур та здійснення платежів.

Згідно з РМВОК в процесі закупівель у проекті існує шість кроків, які для успіху проекту повинні бути обов’язково виконані

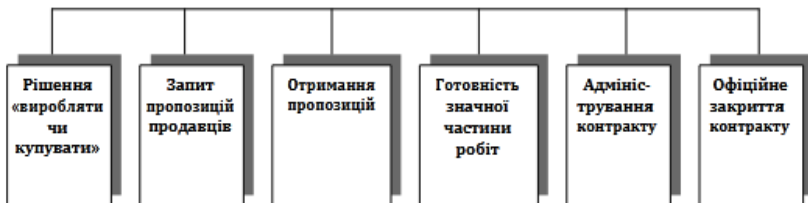

Рис. 15. Закупівлі проекту

Рис. 16. Вибір постачальника

Надійність	Асортимент	Якість
Ціна	Терміни	Знижки
Умови оплати	Місце	Рекламна підтримка
Репутація	Фінансовий стан	Сервіс

Рис. 17. Критерії вибору постачальників

Завершення проекту - заключний етап життєвого циклу проекту, результатом якого є підтвердження та документальне оформлення завершення всіх робіт проекту та остаточне вирішення всіх спірних питань між зацікавленими сторонами проекту.

Закриття проекту передбачає:

Перевірити ухвалення користувачем продукту проекту.

Переконайтеся, що продукти можуть підтримуватись після розформування проекту.

Виконати огляд продуктивності проекту. ...

Оцінити вигоди, які вже реалізовані, та спланувати оцінки вигод, що будуть реалізовані після завершення проекту.

Питання для самоперевірки знань.

1. Які основні завдання контролю за виконанням проекту?
2. Які є методи контролю фактичного виконання проекту?
3. Вимірювання та аналіз показників виконання проекту.
4. Що передбачає реалізація проекту?
5. На яких етапах проект потребує контролю?
6. Які процедури та критерії вибору постачальників?

2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Результатом вивчення курсу є розроблений за основними етапами та процедурами проект (на вибір студента). Завдання для виконання окремих розділів проекту доступні для студентів на навчальній платформі Мудл. Підключення студентів до курсу відбувається викладачем на початку семестру.

3. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ (для освітньо-наукової програми)

Для студентів освітньо-наукової програми передбачене поглиблене дослідження питань з курсу (на вибір студента з рекомендованого списку) та захист у вигляді презентації.

Обов'язковими елементами дослідження є: огляд літературних джерел за обраною темою, опрацювання та систематизація теоретичних підходів, приклади практичного використання, висновки щодо перспектив розвитку.

Рекомендований список питань для індивідуального завдання:

1. Управління проектами як наука та практика.
2. Досвід реалізації проектів в аграрній сфері.
3. Перспективні напрямки реалізації проектів в аграрному секторі.
4. Основні документи етапу ініціації проекту.
5. Основні та допоміжні процеси планування проекту.
6. Кодування проекту і його складових.
7. Оцінка тривалості робіт за проектом та складання розкладу проекту.
8. Класифікація проектних витрат. Поняття собівартості проектних робіт.
9. Фандрейзинг проекту.
10. Фактори формування та розвитку команди проекту. Основні підходи до формування команди.
11. Управління комунікаціями з зацікавленими сторонами проекту.
12. Основні принципи системи якості проекту.
13. Методи оцінки проектних ризиків.
14. Процеси управління закупівлями та закриття контрактів.
15. Особливості закупівель і тендерів в аграрній сфері.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Микитюк П. П. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Тернопіль, 2014. 270 с.
2. Молоканова В. М. Методологія, методи та засоби проектного менеджменту : підручник / Національна академія державного управління при президенті України, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2010.
3. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами : підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. К. : Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
4. Петренко Н. О., Кустріч Л. О., Гоменюк М. О. Управління проектами : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 244 с.
5. Строкович Г. В. Управління проектами : підручник. Харків : Видавництво НУА, 2013. 220 с.
6. Управління проектами : навч. посібник / Збарська Л. О., Рижиков В. С., Єрфорт І. Ю., Єрфорт О. Ю. К. : Центр учбової літ-ри, 2008. 168 с.
7. Управління проектами : навч. посібник / за ред. О. В. Ульянченка, П. Ф. Цигікала. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
8. Управління проектами : навчальний посібник / Уклад.: Л. Є. Довгань, Г. А. Мохонько, І. П. Малик. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
9. Управління проектами : навч. посіб / Мостенська Т. Л., Мостенська Т. Г., Ралко О. С. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 535 с.
10. Тарасюк Г. М. Управління проектами : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2012. 320 с.

Допоміжна література

11. Батченко Л. В., Бондар І. С., Русавська В. А. Бізнес-комунікації в міжнародному менеджменті : навчальний посібник. Київ : Ліра. 2017. 304 с.
12. Технології управління персоналом : монографія / О. А. Гавриш, Л. Є. Довгань, І. М. Крейдич, Н. В. Семенченко. Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2017. 528 с.
13. Козирєва О. В., Овсієнко О. В. Організація праці менеджера : навч. посіб. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. 203 с.
14. Прийняття проектних рішень : навчальний посібник / Фещур Р. В. та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2013. 213 с.